

AMKE ry:n lausunto valtioneuvoston asetukseksi ammatillisesta koulutuksesta

AMKE edellyttää, että

- järjestämisluvan hakeminen ei kestä ministeriössä asetuksen määrittelemää vuotta, vaan työelämän osaamistarpeisiin vastataan paljon nopeammin;
- järjestämisluvan myöntämisen perusteet tulee olla yhdenvertaiset ja tasapuoliset ja
- arviointiin ja laadunvarmistukseen asetuksessa ja muualla lainsäädännössä määritellyt toimet ja tahot karsivat päällekkäisyydet, määrittelevät tehtävänsä ja synkronoivat tietojenkeruun.

AMKE näkee positiivisena sen, että ammatillisesta koulutuksesta annetaan yksi yhteinen asetusta. Ammatillista koulutusta koskevia asetuksia olisi voinut koota vielä ehdotettua laajemmin. Tiedossa on, että tämän asetuksen antamisen jälkeenkin ammatillista koulutusta säätelee edelleen yhdeksän eri asetusta, joista kaksi koskee rahoitusta.

2 § Yhteiset tutkinnon osat

Yhteisten tutkinnon osien kehittäminen ja niiden roolista käyty periaatteellinen keskustelu osana ammatillisen koulutuksen reformia on jäänyt puolittiehen. Näiltä osin uudistustyötä tulee jatkaa. AMKE näkee, että yhteisten tutkinnon osien yksi tavoite on vastata ammatillisen koulutuksen sivistystehtävästä ja varmistaa lakiin kirjatun ammatillisen koulutuksen opiskelijan oikeus kehittyä hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi.

AMKE esittää, että yhteisten tutkinnon osien sisältöä ei asetustasolla määriteltäisi osa-alueittain. Muotoilu estää ja hidastaa yhteisten tutkinnon osien pedagogista ja sisällöllistä kehittämistä.

5 § Valmentavien koulutusten muodostuminen

AMKE näkee, että pykälän muotoilu on onnistunut valmentavien koulutusten luonne huomioiden.

6 § Järjestämisluvan hakuaika

Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on varmistaa joustavasti ja nopeasti yhteiskunnan työvoimatarve. Tämä työelämän palvelutehtävä huomioiden on järjestämislupahakemuksen käsittelyyn ministeriössä varattu aika kohtuuttoman pitkä. Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään joustavuutta. Samaa joustavuutta tulee edellyttää myös ministeriöltä. Reformin tavoitteiden näkökulmasta tämä on keskeistä.

AMKE edellyttää, että asetustekstiä muutetaan siten, että opetus- ja kulttuuriministeriön on käsiteltävä järjestämislupahakemus mahdollisimman pikaisesti, viimeistään kuitenkin puolta vuotta ennen koulutuksen suunniteltua aloittamisajankohtaa.

7-8 § Järjestämislupa liitettävät asiakirjat ja taloudelliset edellytykset

Järjestämisluvan myöntämisen perusteiden tulee olla yhdenvertaiset ja tasapuoliset koulutuksen järjestäjille ylläpitäjämuodosta tai toiminnan laajuudesta riippumatta. Ministeriön tulee asettaa jokaiselle järjestämisluvan saajalle samat vaatimukset muun muassa oppimisympäristöjen, henkilöstön ja laadunhallintajärjestelmien osalta. AMKE ei pidä perusteltuna, että uutta järjestämislupaa hakevan osalta arviointisuunnitelman vaatimukset ovat kevyempiä kuin jo toimijana olevan. Tämä ei ole yhdenvertaista.

Järjestämislupa liitettävä ammatillisen koulutuksen lain 53 § mukainen tutkintokohtainen arviointisuunnitelma on jääne vanhoista käytänteistä, eikä perustu uuden lain tavoitteisiin. Kun arviointisuunnitelma tehdään jatkossa perusteiden pohjalta jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti, on koulutuksen järjestäjän tutkintokohtaisen arviointisuunnitelman laadinta byrokraattinen välivaihe.

AMKE kannattaa asetuksen 8 §:ssä esitettyä muun elinkeinotoiminnan ja voittoa tavoittelemattoman ammatillisen koulutuksen juridista ja hallinnollista erottamista.

9 § Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkittävät tiedot

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) on reformin kova ydin. Henkilökohtaistaminen ja HOKS sen osana on prosessi, joka täydentyy ja päivittyy tutkinnon suorittamisen aikana. Esimerkiksi osaamisen arvioijat (9 § 12) kirjataan vasta oppimisprosessin aikana. Asetus ja sen tulkinta eivät saa ohjata hallinnolliseen ja byrokraattiseen lomakelähtöiseen henkilökohtaistamiseen.

Reformin toimeenpano edellyttää järjestelmien digitalisoinnin onnistumista. Ministeriön on varmistettava, että KOSKI-järjestelmä valmistuu ajallaan. KOSKI-palvelun rinnalle tarvitaan koulutuksen järjestäjien käyttöön yhteinen valtakunnallinen eHOKS-järjestelmä, jonka tulee olla käytössä 1.1.2018 tai viimeistään silloin kun ensimmäiset uuden järjestelmän mukaiset yhteishaussa valitut opiskelijat aloittavat opiskelunsa. Ministeriön on varmistettava, että hakeutumisvaiheen tiedot ovat käytössä ja yhdistettävissä järjestelmään. Opiskelijan tietojen digitaalinen käsittely helpottaa myös oppisopimuksen ja koulutusopimuksen solmimisen hallinnollista taakkaa.

Asetuksen 9 § 13 kohdassa mainittu urasuunnitelma on HOKSissa horisontaalinen, ei erillinen tai loppuvaiheen lisä. Työelämälähtöisyys ja työllistyminen ovat suunnitelman kokonaisuuden olennainen tähtäin ja vaikuttavat opintojen suunnitteluun ensimmäisestä päivästä lähtien.

10 § Tutkintokoulutuksen opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen

Pykälä keskittyy formaalin osaamisen tunnustamisen menetelmiin ja käytäntöihin sekä historiatietojen keräämiseen eikä tällaisenaan ohjaa moderniin osaamisperusteisuuteen ja ajasta ja paikasta riippumattomaan osaamisen hankkimiseen. Erityisesti pykälän kolmas momentti tulisi kirjoittaa uudestaan tämä näkökulma huomioiden.

AMKE esittää, että pykälän kolmannen momentin ensimmäisestä lauseesta poistetaan sana *asiakirjojen*.

11 § Tutkintokoulutuksen opiskelijan osaamisen arviointiasteikko

AMKE tukee arviointiasteikon muutosta asteikoksi 1–5.

16–17 § Oppisopimus

Hallitusohjelman tavoitteena reformin tulee ohjata mahdollisuuksien mukaan opintoaikojen tiivistymiseen. Opiskelijan opintojen päättymisajankohta ei ole aina määriteltävissä etukäteen. Ongelma koskee sekä henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa, mutta myös määräaikaisena työsopimuksena laadittavaa oppisopimusta, joissa opintojen päättymisajan määrittely voi olla ongelmallista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
28.6.2017
OKM/19/010/2017

21–22 § Työelämätoimikunnat

AMKE näkee työelämätoimikuntien tärkeimmäksi tehtäväksi osallistumisen tutkinnon perusteiden uudistamiseen. Työelämän edustus on tärkeä myös laadunvarmistuksessa.

Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen elementtejä on tässä asetuksessa ja muissa laeissa ja asetuksissa lukuisia. Työelämätoimikuntien ja muiden arvioinnista vastaavien ja sitä harjoittavien toimielinten ja virastojen suhde jää hämäräksi ja epäselväksi.

AMKE vaatii, että työelämätoimikuntien tehtäviin sijoitetut laadunvarmistuksen elementit sekä nykyiset OKM:n, OPH:n, Karvin ja muiden tahojen laadunvarmistuksen päällekkäisyydet on karsittava.

Arviointien edellyttämää tietojenkeruuta on järkipäristettävä, jotta kerran kerätty tieto on eri tahojen käytössä.

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Petri Lempinen, petri.lempinen@amke.fi p. 040 766 7805

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry on 85 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEN jäsenet kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.